

Åpningstale ved Irene Ikdal

Utstillingen "Rart" i Kunsthal Nord, Ålborg. Fredag 31. okt. 2014

Det er med stor glede og ære å bli invitert til å åpne utstillingen *Rart*. Jeg må innrømme at tittelen vekket stor nysgjerrighet. Hva er det som er så besynderlig eller merkelig? Hva kan publikum se og oppleve her i Kunsthal Nord?

Det er et privilegium å være vitne til en spesiell kunstbegivenhet. I regi av Ålborg Kunstpavilljong er formålet å knytte forbindelsen mellom kunstnere fra Sørlandet og Nordjylland. Utstillingen synes å være et forunderlig møtested mellom Sør- og Nord-, der fellesskapet og det gode samarbeidet lover godt.

I utstillingen ser vi kunstverkene til Elisabeth Haarr og Barbro Raen Thomassen fra Norge og Marianne Rønnøw og Ann Mari Lunde Røge fra Danmark. Vi er omgitt av et stort mangfold av teknikker og uttrykksformer. Vi ser tekstilkunst, skulpturer i alabast, diabas og bronse, gjenstander med utgangspunkt i voksbelagte truser, lysbilder, fotografier, kulltegninger, koldnålsraderinger, eller akvareller malt med saften fra valmuer. I tillegg får vi en unik mulighet til å betrakte en performance av Ann Mari med kalk og røde pølser som hovedingredienser. Ved første øyekast er det vanskelig å se noen forbindelseslinjer mellom dem, tematisk eller formelt. Likevel relaterer kunstverkene seg til hverandre både fysisk og estetisk. De utfyller hverandre på ulike måter.

Jeg vil at dere skal legge merke til detaljene, det være seg i Elisabeths intrikate collager, hvor teksturen og stoffligheten underbygger tankevekkende innhold, i Mariannes bruk av delikate og organiske fargepigmenter, de vakre og forførende bærfruktene og sommerfugleggene til Barbro eller i Ann Maris mangfoldige formuttrykk som befinner seg i balansen mellom lek og alvor- alle fastholder vår oppmerksomhet. Våre forestillinger påvirkes av den konteksten og sammenheng de settes inn i. Det åpner opp for en rekke assosiasjoner der de fysiske materialene beveger seg utover og opphøyer det hverdagslige, tingene vi omgir oss, og som vi ønsker å verdsette. Flere verker fremviser en seriøs og alvorlig omgang med de kjente tingene, men den intime nærheten til materialet hindrer emosjonell distanse. Et eksempel er tekstilkunsten til Elisabeth som belyser hennes sosiale og politiske engasjement. "Syria-forheng" består av ulike (tekstil) stoffer som alle har hver sin særegne bakgrunnshistorie. Hun var inspirert av nyhetsbilder fra Aleppo i det krigsherjede Syria. Bildene viste forheng som hang i gatene som beskyttelse mot snikskyttere. Forhenget representerer skillet mellom liv og død. Kunstverkene er derfor av eksistensiell karakter, sammensatte og gåtefulle. De er personlige og individuelle, men har et universelt formspråk som angår oss alle.

Flere kunstverker uttrykker harmoni, fylt med følelser og sympati for mennesket og det levende liv. Her kan jeg blant annet nevne Barbros broderte tekst som er en

rørende hyllest til Torstein, hennes tidligere nabo og Mariannes bokprosjekt hvor bilder av berømmeligheter som Mao, Einstein eller Marilyn Monroe settes sammen med funksjonshemmede barn som går med støtteskiner. Barna lærer seg å gå - Det er en ydmyk påminnelse om at vi alle gjenspeiler hverandre med samme humane verdi.

Nå er ordtaket: "De minste skal være de største". Da er veien til Barbos skulpturer kort. Vi ser spiselige og uspiselige bær som er forstørret og formet i diabas- en sortblå granitt, og forstørrelser av sommerfugleegg, uthugget i alabast. Sommerfugleggene viser deres latente potensial- ved å danne metaformoser hvor prosessen genereres videre fra larvestadiet til vakre sommerfugler. Naturens veier er uransakelige, og jeg vandrer over mot Mariannes akvareller laget av saften fra valmuer. Bildene er inspirert av Notre Dame, som visualiserer det gotiske formspråket, det som sprenger alle former i kampen mot himmelriket. Valmuen representerer ikke bare det sensuelle og spektakulære, den symboliserer også døden. Vi skal ikke være trygge når vi står foran kunstverk som viser seg forførende vakker, de kan også uttrykke noe urovekkende, noe som åpner seg opp som vonde sår. Her vil jeg bruke Marianne Rønnows ord: "det er vakkert, men farlig."

Kunstverkene i denne utstillingen inneholder dramatiske elementer, de er ekspressive og eksperimentelle, men de unngår heldigvis å bli teatralisk. Kunstnerne fremviser en usedvanlig teknisk kontroll som vil kunne opprettholde ro og orden i en verden preget av kaos og uvisshet.

Selv Ann Mais skulpturer (som jeg kunsthistorisk sett ville kalle for neo-dadaistiske assemblager), er symmetrisk ordnet innenfor arkitekturens rammer. Trusene, satt sammen med diverse objekter og personlige eiendeler, synes å være frosset fast i tid og rom. Jeg får en personlig fornemmelse om at jeg beveger meg fra en kjent fortid til apokalyptiske visjoner om en ukjent fremtid. Videre vil hennes bruk av egen kropp oppheve skillet mellom liv og kunst. Kalken som kunstnerisk materiale er flyktig og ustabil. Den skaper en interessant kontrast til kroppens fysiske begrensninger. Jeg vil også nevne at de grafiske arbeidene fremtrer som aggressive skriblerier. Sporene minner meg om begrepet 'Riss' av filosofen Heidegger. 'Riss'- det som er i ferd med å revne, balanserer nettopp på det konfliktfylte området mellom det som kan defineres og det udefinerbare. Med andre ord utøver kunsten motstand ved å ikke bestemme svarene på forhånd. Dermed oppdager vi stadig nye ting og andre tolkninger.

Kunstnerne legger til rette for at publikum kan gi uttrykk for sine tanker og følelser. Her kan vi erfare at våre meninger er betydningsfulle. Vi stiller oss undrende og nysgjerrig, hvor vi stiller spørsmål istedenfor å gi svar, vise genuin interesse istedenfor å belære, oppmuntre til utforskning av det synlige og det usynlige, være tilstede og gi tid og rom til refleksjon, undring og fantasi.

Det interessante med utstillingen er at den gir oss utallige referanserammer. Vi beveger oss i et uendelig mye større og rikere univers på både godt og vondt.

Uansett om det er behagelig eller ubehagelig, her er det rom for at publikum blir tatt på alvor. Vi blir utfordret til å se verden i et nytt lys, i en tid som mange opplever som trist og mørk. Da er det godt å bli minnet om at vi også kan finne sanselig glede i det rare og det merkelige.

Fellesnevneren i denne utstillingen er at kunsten er flytende og tvetydig. Spenningen oppstår i dialogen mellom kunstverkenes motsetninger som nettopp forutsetter hverandre.

Jeg er ikke i tvil om at publikum får en uforglemmelig opplevelse gjennom kunsten til både glede og ettertanke.

Jeg vil rette en stor takk til Barbro, Ann Mai, Marianne og Elisabeth for deres fantastiske innsats, og til alle som har bidratt til å realisere utstillingen. Med disse ordene erklærer jeg denne besynderlige, men dog vidunderlige utstillingen *Rart* for åpnet.